
Euroopa Liidu kohtuasjade kokkuvõte

JAANUAR

2024

Olulisemad EL Kohtu lahendid:

- **C-252/22**: Societatea Civilă Profesională de Avocați Ploeanu & Ionescu (eelotsus — õigus pöörduda kohtusse)
- **C-33/22**: Österreichische Datenschutzbehörde (eelotsus — isikuandmete töötlemine)
- **C-621/21**: Intervyuirashtorgan na DAB pri MS (eelotsus — pagulasseisundi saamise tingimused)
- **C-128/21**: Lietuvos notary rūhmai jt (eelotsus — notar kui „ettevõtja“)
- **C-451/22**: RTL Nederland ja RTL Nieuws (eelotsus — lennuohutusteabe konfidentsiaalsus)
- **C-722/22**: Sofiyski gradski sad (eelotsus — sõiduk kui „kuriteovahend“)
- **C-390/22**: Obshtina Pomorie (eelotsus — hüvitise maksmine avaliku teenindamise kohustuse eest)
- **C-334/22**: Audi (eelotsus — õigus keelata kaubamärgi kasutamist)
- **C-118/22**: Direktor na Glavna direktsia „Natsionalna politzia“ pri MVR — Sofia (eelotsus — isikuandmete säilitamine)
- **C-560/20**: Landeshauptmann von Wien (eelotsus — perekonna taasühinemine pagulasest alaealisega)

Olulisemad EL Kohtu lahendid:

C-252/22: Societatea Civilă Profesională de Avocați Plopeanu & Ionescu (eelotsus – õigus pöörduda kohtusse)

Euroopa Kohtu otsus, 11. jaanuaril 2024

Rumeenias soovis advokaatide kutseühendus pöörduda kohtusse, et tühistada prügila ehitamiseks antud haldusakte. Avalikule huvile tuginedes on Rumeenias kaebeõigus keskkonnaasjades ainult keskkonnakaitsega tegelevatel valitsusvälistel organisatsioonidel. Eelotsustustaotluse esitanud Rumeenia kohus palus hinnata, kas Arhusi konventsiooniga on kooskõlas sellised riigisisesed normid, mille kohaselt on sellistel kutseühendustel, nagu advokaatide kutseühendus, õigus keskkonnaasjades pöörduda kohtusse tõendades põhjendatud erahuvi. Samuti palus kohus suunist seoses kaotaja poolelt kohtukulude väljamõistmisega keskkonnavaidlusi puudutavates kohtuasjades.

Euroopa Kohus märkis, et Arhusi konventsioon annab kaebeõiguse keskkonnaasjades laiemat üldsuse esindajatele (artikkel 9 lõige 3) ja samuti asjast huvitatud üldsuse esindajatele (artikli 9 lõige 2). Euroopa Kohus on juba sedastanud, et liikmesriikidel on üldsuse esindajate puhul ulatuslik kaalutusõigus, et määrata kindlaks kaebeõigust omavate isikute ring. Lisaks ei ole liikmesriigid kohustatud looma populaarkaebuse (*actio popularis*) süsteemi, mille tulemusel saaks igaüks vaidlustada mis tahes keskkonnaga seotud tegevust või tegevusetust. Siiski ei saa liikmesriigi kaalutusõigus minna nii kaugemale, et jätta teatud „üldsuse esindajate“ kategooriad ilma igasugusest kaebeõigusest. Kohus märkis, et Rumeenias kehtestatud tingimus, et **teised kaebajad peale keskkonnakaitseühingute peavad tõendama „õiguslikku erahuvi“**, ei jäta laiemat üldsuse esindajaid ilma igasugusest kaebeõigusest ning seega ei ole põhjendamatult piiratud nende isikute kohtukaebeõigust.

Seoses mõistlike kohtukulude küsimusega leidis Euroopa Kohus, et Arhusi konventsioonist ja EL põhiõiguste hartast tulenevalt tuleb tagada, et keskkonnaküsimustes ei osutuks kohtusse pöördumine takistavalt kalliks. Seda isegi siis, kui põhikohtuasja kaebaja kaebus jäetakse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata kaebeõiguse või põhjendatud huvi puudumise tõttu. **Sellest tulenevalt peab kohus kohtukulude väljamõistmisel kaotaja poolelt võtma arvesse nii kaebaja huvi kui ka üldist huvi keskkonna kaitsmise vastu.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-33/22: Österreichische Datenschutzbehörde (eelotsus – isikuandmete töötlemine)

Euroopa Kohtu otsus (suurkoda), 16. jaanuaril 2024

Austria parlamendi alamkoda moodustas uurimiskomisjoni, mis pidi välja selgitama, kas riigi sisejulgeoleku ja terrorismivastase võitluse föderaalametile (BVT) avaldati poliitilist mõju. Uurimiskomisjon kuulas oma töö käigus üle tunnistajana WK ning avaldas ilma tema nõusolekuta tema isikuandmed (täispika nime) parlamendi infosüsteemis. Riigi andmekaitseameti ja WK vahelises vaidluses soovis eelotsustustaotluse esitanud kohus teada, kas sellise parlamendi uurimiskomisjoni töö jääb olenemata oma uurimise esemest välja isikuandmete kaitse määruse (määrus nr 2016/679) kohaldamisalast seetõttu, et see on moodustatud liikmesriigi parlamendi poolt täidesaatva võimu kontrollimise pädevuse teostamiseks. Teiseks, kas sellise uurimiskomisjoni tööd võib pidada riigi julgeolekut tagavaks tegevuseks, mis välistab liidu õiguse kohaldamise. Kolmandaks sooviti teada, kas täidesaatva võimu esindajal (andmekaitseamet) on õigus teostada kontrolli seadusandliku võimu üle (parlamendi uurimiskomisjon).

Euroopa Kohus meenutas, et erandina ei kohaldata isikuandmete kaitse üldmäärust, kui isikuandmeid töödeldakse muu, kui liidu õiguse kohaldamisalasse jääva tegevuse käigus. Siiski ei viita see erand teatud liiki isikutele ning ei tähenda, et juhul kui vastutav töötleja on avaliku sektori asutus, siis kuuluksid kõik selle ülesanded ja funktsioonid otseselt ja eranditult avaliku võimu eesõiguste hulka ja ei kuuluks seega liidu õiguse kohaldamisalasse. **Järelikult ka uurimiskomisjon, mille on moodustanud liikmesriigi parlament täidesaatva võimu kontrollimise pädevuse teostamiseks, võib olla kohustatud järgima isikuandmete kaitse üldmäärust.**

Isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisalast on väljas ainult selline riigiasutuse tegevus, mille eesmärgiks on riigi julgeoleku tagamine. **Kohus märkis, et uurimiskomisjoni ülesanne oli BVT tegevuse poliitiline kontroll, kuna esines kahtlus, et seda asutust on poliitiliselt mõjutatud, ilma et see kontroll oleks iseenesest tegevus, mille eesmärk on riigi julgeoleku säilitamine või samasse kategooriasse liigitatav tegevus.** Kohus möönis ka, et niisugusel parlamendi uurimiskomisjonil võib olla oma töö tõttu võimalus tutvuda teabega, eelkõige isikuandmetega, millel peab riigi julgeolekuga seotud põhjustel olema eriline kaitse. See võib näiteks seisneda selles, et piiratakse andmesubjektidele andmete kogumise kohta esitatavat teavet või samade isikute võimalust tutvuda nende andmetega. **Siiski ei nähtunud kohtuasja toimikust, et WK andmete avaldamine ilma tema nõusolekuta oleks olnud vajalik riigi julgeoleku tagamiseks.**

Vastates kolmandale küsimusele märkis kohus, et isegi kui riigisisised sätted välistavad andmekaitseameti õiguse teostada kontrolli seadusandliku võimu üle, **tuleb silmas pidada, et selline pädevus tuleneb isikuandmete kaitse määruse vahetult kohaldatavatest normidest.** Määrusest tulenevalt on seoses isikuandmete töötlemise väidetava rikkumisega igal andmesubjektil õigus pöörduda kaebusega järelevalveasutuse poole. Kui liikmesriik on määranud määruse kohase järelevalveasutuse, siis peab sellel olema pädevus teostada järelevalvet üldmääruse kohaldamisalasse kuuluvate isikuandmete töötlemise üle ning sellist pädevust ei saa välistada riigisisestest normidest.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-621/21: Intervjuirashtorgan na DAB pri MS (eelotsus – pagulasseisundi saamise tingimused)

Euroopa Kohtu otsus (suurkoda), 16. jaanuaril 2024

Türgi kodanik WS esitas taotluse rahvusvahelise kaitse saamiseks, sest et naastes kodumaale ähvardas teda perevägivald ja surmaähvardused pereliikmete poolt. Bulgaaria kohus ei olnud veendunud, kas sellistel asjaoludel on WSil võimalik saada rahvusvahelist kaitset. Seetõttu sooviski eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas direktiivi 2011/95 (mis käsitleb rahvusvahelise kaitse saamise tingimusi) tuleb tõlgendada nii, et olenevalt päritoluriigis valitsevatest tingimustest võib selle riigi naisi kogumis pidada „teatavasse sotsiaalsesse rühma“ kuuluvaks, mis võib anda aluse pagulasena tunnustamiseks, või peab asjaomastel naistel olema täiendav ühine tunnus, et kuuluda sellesse rühma.

Euroopa Kohus märkis, et lähtudes direktiivi 2011/95 artikli 10 lõikest 1 võib isikut pidada pagulaseks, kui tema puhul on tõendatud tagakiusamine seoses rassi, rahvuse, usu, poliitiliste vaadete või kuulumisega teatud sotsiaalsesse rühma. Euroopa Kohus märkis, et direktiivi tuleb tõlgendada võttes arvesse ka liidule siduvaid rahvusvahelisi kohustusi, sh Istanbuli konventsiooni. Viimasest tuleneb, et naistevastast soolist vägivalda tuleb käsitleda tagakiusamise vormina. Lisaks on tegemist ka sünnipärase tunnusega, mis tähendab, et kui **naised kannatavad päritoluriigis oma soo tõttu füüsilise või vaimse vägivalda, sealhulgas seksuaalse vägivalda ja perevägivalda all, võib neid pidada direktiivi mõistes pagulaseks**. Lisaks võib „teatud sotsiaalsesse rühma“ kuulumisel arvesse võtta ka täiendavaid ühiseid tunnused, milleks võib olenevalt päritoluriigis kehtivate sotsiaalsete või moraalsete normide või õigusnormide tõttu olla eriline perekondlik olukord, veendumus või tunnus – näiteks asjaolu, et naised on kõrvale hoidnud sundabielust või abielunaised, kes on kodust lahkunud.

Kui liikmesriigi kohus siiski leiab, et pagulasseisundi kriteeriumid ei ole täidetud, võib direktiivi kohaselt taotleda täiendavat kaitset. Sellisel juhul peab kaitse taotleja **tõendama tagakiusamist või võimaliku suure kahju** tekkimist oma kodumaal. Suure kahju all peetakse silmas ohtu isiku elule või tervisele. Kaitse taotleja peab tõendama, et naastes oma kodumaale ei ole tal võimalik saada kaitset riigi poolt või see kaitse ei ole piisavalt tõhus. Tagakiusamine või suure kahju tekitamine võib olla seotud riigis kehtivate õiguslike normide või sotsiaalsete ja kultuuriliste tavadega.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-128/21: Lietuvos notary rühmai jt (eelotsus – notar kui „ettevõtja“)

Euroopa Kohtu otsus, 18. jaanuaril 2024

Leedu notarite koja juhatuse võttis vastu otsused, millega sisuliselt kehtestati meetod kuidas arvutada tasusid notarite teatud teenuste eest. Leedu konkurentsinspektsioon leidis, et tegemist oli konkurentsi piirava kokkuleppega, kuna enne nende otsuste tegemist oli notaritel teatud kaalutlusruum tasude määramiseks. Vaidlust lahendav kohus soovis teada, kas oma kutsetegevuse raames tegutsevaid notareid saab pidada ettevõtjateks või teostavad nad avalikku võimu. Seega seondult, kas neid soovitusi, millega ühtlustati notarite poolt koostatud tasude arvutamise alused, saab pidada ettevõtjate ühenduse otsusteks ELTL artikli 101 lõike 1 mõistes ning kas sellise arvutuse aluste kehtestamine võib olla käsitletav konkurentsipiiranguna ELTL artikli 101 mõttes. Viimaseks sooviti teada saada, kas liidu õigusega on kooskõlas riigi konkurentsiasutuse määratud trahv notarite ühendusele ja ühenduse juhatuse moodustavatele füüsilisest isikust notaritele.

Esmalt meenutas Euroopa Kohus, et konkurentsioiguse kontekstis ELTL artiklis 101 kasutatud mõiste „ettevõtja“ hõlmab mis tahes majandustegevusega tegelevat üksust, sõltumata selle üksuse õiguslikust vormist ja rahastamisviisist. Lisaks on Euroopa Kohus juba otsustanud, et kuna notarid tegutsevad vaba elukutse esindajana, mis põhitegevusena hõlmab tasu eest mitme eraldi teenuse osutamist, siis tegelevad nad põhimõtteliselt majandustegevusega. Isegi kui notaritel on osade oma tegevuste teostamiseks avaliku võimu teostamise volitused, siis saab majanduslikku laadi tegevusi nendest tegevustest lahutada. Seega põhikohtuasjas **selline notariaalne tegevus, mis seisneb hüpoteegiga tagatud tehingute heakskiitmises, täitmisele pööratavate tingimuste lisamises, notariaaltoimingute tegemises, tehingute ettevalmistamises, konsultatsioonides, tehniliste teenuste osutamises ja vahetuslepingute tõestamises, ei näi olevat avaliku võimu teostamisega seotud ning notareid saab selliste tehingute raames pidada „ettevõtjateks“.**

Samuti järeldas kohus, et ka notarite koda ei tegutse vaid avalikku huvi järgides, saab seda pidada ettevõtjate ühenduseks ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses, mitte aga avaliku võimu kandjaks. Kohus järelda ka, et **notarite koja hinnakujunduse soovitusi tuleb pidada seega ettevõtjate ühenduse otsuseks ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses.**

Konkurentsipiiranguga seonduvat hinnates märkis kohus, et **oma eesmärgist tulenevalt on hinnakujunduse soovitusel käsitletavad konkurentsipiirangutena ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses.** Praegusel juhul ei ole see piirang ka õigustatav lähtuvalt üldise huvi eesmärgist, kuna tegemist on kokkuleppega, mis on juba oma eesmärgi tõttu konkurentsi piirav. Vastustajad ei ole tuginenud ka ELTL artikli 101 lõikes 3 ettenähtud eranditele.

Kohus märkis, et ELTL artikli 101 lõike 1 rikkumise eest hoiatava ja proportsionaalse trahvi määramine on põhjendatud. Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et ELTL artikli 101 rikkumise puhul on liikmesriigi konkurentsiasutusel **õigus määrata trahv rikkumise toimepanijale.** Trahvi määramisel on nii karistav mõju rikkumise toimepanijale kui ka hoiatav mõju teistele ettevõtjatele. Kuna konkurentsipiirangutena on artikli mõttes käsitletavad ettevõtjate ühenduste otsused, siis **saab rikkumise toimepanijaks pidada ettevõtjate ühendust,** milleks antud kohtuasjas oli notarite koda.

Notarite juhatus liikmetele, kui füüsilistele isikutele on võimalik määrata trahv ainult juhul, kui nad osutuvad rikkumise kaastoimepanijateks.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-451/22: RTL Nederland ja RTL Nieuws (eelotsus – lennuohutusteabe konfidentsiaalsus)

Euroopa Kohtu otsus, 18. jaanuaril 2024

RTL gruppi kuuluvad meediaettevõtted taotlesid Madalmaade pädevalt asutuselt teavet Amsterdamist Kuala Lumpurisse suundunud ja Ida-Ukraina Donetsk piirkonna kohal allatulistatud õhusõiduki MH17 kohta. Madalmaade pädev asutus jättis taotluse rahuldamata, põhjendades otsust sellega, et määrusest nr 376/2014 (mis käsitleb tsiviillennunduses toimunud juhtumitest teatamist ning juhtumite analüüsi ja järelemeid) tuleneb sellise teabe avalikustamise keelu erikord. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovis teada, kas määruse nr 376/2014 järgi kehtib sellise teabe suhtes konfidentsiaalsuskord, mille tõttu ei ole üldsusel ega ka meediaettevõttel õigust sellega tutvuda.

Euroopa Kohus leidis, et määruse nr 376/2014 artikli 15 lõikes 1 ette nähtud **konfidentsiaalsuskohustus laieneb kogu teabele lennuohutust mõjutavate juhtumite kohta**. Selle teabe hulka kuulub nii teave, mille liikmesriikide pädevad asutused koguvad pärast seda, kui on teatatud lennuohutust mõjutavast juhtumist, kui ka riiklikes andmebaasides ja Euroopa keskses andmekogus talletatud muu teave, eelkõige teave, mis sisaldub pädevate asutuste koostatud ettekannetes, aruannetes ja muudes dokumentides või materjalides. **Üldsuse õigus tutvuda dokumentidega ei ole selle teabe suhtes kohaldatav**. Sellist teavet ei tohi teha kättesaadavaks ega kasutada mingil muul kui ohutusalase uurimise eesmärgil või teatud juhtudel lennuohutuse suurendamise eesmärgil.

Euroopa Kohus lisas, et kuna määruse nr 376/2014 artikkel 15 ei takista üldsusel ja meediaettevõtetel teabe otsimist muudest allikatest või muul viisil, siis ei piira see ebaproportsionaalselt harta artikliga 11 tagatud sõna- ja teabevabadust. Seejuures jätab määruses nr 376/2014 ette nähtud konfidentsiaalsuskohustus liikmesriigi pädevatele asutustele võimaluse teatud konkreetsetes olukordades ja rangeid tingimusi järgides otsustada omal algatusel osa sellest teabest avalikustada. Eelnevast tulenevalt jõudis Euroopa Kohus järeldusele, et **teabe suhtes, mis on liikmesriigi pädevate asutuste valduses seoses lennuohutust mõjutava juhtumiga, kehtib konfidentsiaalsuskord, mille tõttu ei ole üldsusel ega ka meediaettevõttel õigust sellega mingil kujul tutvuda**.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-722/22: Sofiyski gradski sad (eelotsus – sõiduk kui „kuriteovahend“)

Euroopa Kohtu otsus, 25. jaanuaril 2024

Kuritegeliku rühmituse liikmed vedasid veokiga Kreekast Bulgaariasse maksumärkideta sigarette. Politsei konfiskeeris kaubasaadetise ja rühmituse liikmeid karistati vangistusega. Raamotsus 2005/212 (kuritegevusega seotud tulu, kuriteovahendite ja omandi konfiskeerimine) kohustab liikmesriike konfiskeerima kuriteovahendid ja kuritegelikul teel saadud tulu. Bulgaaria kõrgeim kassatsioonikohus aga oli ühes varasemas otsuses jõudnud järeldusele, et sõiduk, millest leitakse maksumärkideta aktsiisikaupa, ei kujuta endast selle kuriteo toimepanemise vahendit. Seetõttu soovis Sofia linnakohus nüüd Euroopa Kohtult teada, kas sõiduk, mida kasutatakse seadusvastaselt maksumärgistamata aktsiisikauba vedamiseks, kujutab endast kuriteovahendit raamotsuse 2005/212 tähenduses.

Euroopa Kohus selgitas, et kui eset kasutatakse või kavatakse kasutada raamotsuse 2005/212 kohaldamisalasse kuuluva kuriteo toimepanemiseks, on tegemist kuriteovahendiga. Teisisõnu, kui sõidukit kasutatakse „mis tahes viisil“ sellise kuriteo toimepanemiseks, **kujutab see sõiduk endast kuriteovahendit raamotsuse 2005/212 tähenduses**. Seejuures ei ole vaja eristada, kas sõidukit kasutati transpordivahendina või kauba valdamiseks või hoiustamiseks. Sõiduki konfiskeerimine ei tohi siiski kahjustada sellise heauskse kolmanda isiku õigust omandile, kes ei teadnud ega saanud teada, et tema sõidukit kasutati kuriteo toimepanemiseks. Euroopa Kohus lisas, et kooskõlalise tõlgendamise kohustus paneb liikmesriikide kohtutele **kohustuse jätta omal algatusel kohaldamata kõik kõrgema astme kohtu tõlgendused, mida nad riigisisese õiguse kohaselt peavad järgima, kui selline tõlgendus ei ole liidu õigusega kooskõlas**.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-390/22: Obshtina Pomorie (eelotsus – hüvitise maksmine avaliku teenindamise kohustuse eest)

Euroopa Kohtu otsus, 25. jaanuaril 2024

Pomorie vald Bulgaarias sõlmis veoettevõtjaga lepingu, mille kohaselt tehti ettevõtjale ülesandeks avalike reisijateveoteenuste osutamine kindlaksmääratud bussiliinidel. Lepingus oli sätestatud, et leping kestab seni, kuni vald lõpetab riigihangete seaduses ette nähtud hankemenetluse. Lepingu kohaselt pidi vald maksma ettevõtjale hüvitist teatavatesse kategooriatesse kuuluvate reisijate tasuta ja vähendatud hinnaga vedude eest. Lepingu lõppemise järel maksis vald veoettevõtjale summa, mis oli riigieelarves sellele vallale transpordi toetusena ette nähtud. Veoettevõtja pöördus kohtusse ja nõudis vallalt ligikaudu neli korda suurema summa tasumist.

Vald selgitas, et ta ei maksnud veoettevõtjatele suuremat hüvitist, sest tema eelarvesse ei makstud riigieelarvest rohkem toetust. Lisaks väitis vald, et kuna veoettevõtjaga sõlmitud leping ei vastanud määruse nr 1370/2007 (avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel) artikli 4 lõikes 1 (avaliku teenindamise lepingute ja üldeeskirjade kohustuslik sisu) sätestatud nõuetele, siis ei olnud alust hüvitise maksmiseks. Bulgaaria kohus soovis eelotsusetaotlusega esiteks teada, kas määruse nr 1370/2007 kohaselt võib pädev asutus maksta avaliku teenuse osutajale avaliku teenindamise lepingu täitmise raames hüvitist üksnes siis, kui sellele hüvitisele vastavad rahalised vahendid on liikmesriigi riigieelarves ette nähtud ja need on pädevale asutusele üle kantud. Teiseks soovis Bulgaaria kohus teada, kas määrus nr 1370/2007 võimaldab pädeval asutusel maksta avaliku teenindamise lepingu raames hüvitist, kui hüvitise arvutamise tingimused ei ole kehtestatud selles lepingus, vaid need on kindlaks määratud üldeeskirjades.

Esimese küsimuse osas selgitas Euroopa Kohus, et kui hüvitise suurus sõltub liikmesriigi eelarves kindlaks määratud vahenditest ja nende vahendite hilisemast maksmisest pädevale kohalikule omavalitsusele, siis ei tea veoettevõtja, kui suurt hüvitist tal on avaliku teenindamise kohustuste täitmise eest õigus saada. See võib kahjustada määruse nr 1370/2007 eesmärki, milleks on avaliku reisijateveoteenuse osutamine tulemuslikult ja ühtlasi rahaliselt tulutoovalt, saavutamaks selle teenuse kõrge kvaliteet. Seetõttu on **määrusega nr 1370/2007 vastuolus liikmesriigi hüvitussüsteem, mille kohaselt võib pädev asutus sellisel juhul maksta hüvitist üksnes siis, kui sellele hüvitisele vastavad rahalised vahendid on riigieelarves ette nähtud ja need on pädevale asutusele üle kantud.**

Teise küsimuse osas selgitas Euroopa Kohus, et määruse nr 1370/2007 kohaselt peavad hüvitise arvutamise tingimused olema kindlaks määratud **kas avaliku teenindamise lepingus või üldeeskirjades**. Kui sellised tingimused on üldeeskirjas objektiivsel ja läbipaistval viisil kehtestatud ning need vastavad pakkumismenetluse puudumise korral ka määruse nr 1370/2007 lisas sätestatud üksikasjalikele eeskirjadele, siis on veoettevõtjal võimalik vajaliku täpsusega kindlaks määrata talle avaliku teenuse osutamise kohustuse täitmise eest makstava hüvitise suurus. Seetõttu jõudis kohus järeldusele, et **määrus nr 1370/2007 lubab pädeval asutusel maksta avaliku teenindamise lepingu raames hüvitist ka siis, kui hüvitise arvutamise tingimused ei ole kehtestatud lepingus, vaid need on eelnevalt kindlaks määratud üldeeskirjades.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-334/22: Audi (eelotsus – õigus keelata kaubamärgi kasutamist)

Euroopa Kohtu otsus, 25. jaanuaril 2024

Füüsiline isik GQ müüs autode radiaatorivõresid, mis olid kohandatud ja kavandatud vanematele Audi mudelitele. Nendel radiaatorivõredel oli Audi kaubamärgi embleemi paigaldamiseks mõeldud detail, mis kujutas Audi kaubamärki. Eelotsusetaotluse esitanud Poola kohus soovis sisuliselt teada, kas sellise autovaruosa müümine, mille üks detail on kujult identne või sarnane autotootjale kuuluva kaubamärgiga, kujutab endast „tähise kasutamist äritegevuse käigus“ määruse 2017/1001 (Euroopa

Liidu kaubamärk) tähenduses. Samuti küsis kohus, kas määrus 2017/1001 lubab kaubamärgi omanikul keelata kolmandal isikul kasutada selle kaubamärgiga identset või sarnast tähist autovaruosadel, kui tähis seisneb radiaatorivõredetaili kujus.

Euroopa Kohus leidis, et isik, kes autotootja loata pakub müügiks varuosi, mille üks detail on kujult identne või sarnane autotootjale kuuluva kaubamärgiga, **kasutab tähist äritegevuse käigus viisil, mis võib kahjustada kõnealuse kaubamärgi üht või mitut ülesannet**. Liikmesriigi kohus peab siiski esiteks kindlaks tegema, kas GQ kasutatav tähis on identne või sarnane kaubamärgiga Audi. Teiseks peab liikmesriigi kohus hindama, kas GQ müüdav radiaatorivõre on identne või sarnane ühe või mitme kaubaga, mille suhtes Audi kaubamärk on registreeritud. **Kui liikmesriigi kohus seejuures leiab, et Audi kaubamärk on Poolas mainekas ja üldtuntud, siis tuleb seda kaubamärki kaitsta**, ilma et oleks oluline, kas radiaatorivõred on identsed või sarnased kaubaga, mille suhtes Audi kaubamärk on registreeritud.

Euroopa Kohus selgitas veel, et olukorda, kus kolmas isik paigutab registreeritud kaubamärgiga identse või sarnase tähise enda turustatavatele varuosadele, mis on mõeldud kaubamärgiomaniku tootesse paigaldamiseks, tuleb eristada olukorrast, kus selline kolmas isik ei lisa tähist varuosadele, kuid osutab kaubamärgile näitamaks, et kõnealused varuosad on ette nähtud kaubamärgiomaniku tootesse integreerimiseks. Esimesena kirjeldatud olukorras saab kaubamärgi omanik ettevõtja tegevuse keelata, teisena kirjeldatud olukorras aga mitte. Kuna põhikohtuasjas on autovaruosal detail, mille eesmärk on kaubamärgiomaniku toote võimalikult täpne kopeerimine, **siis on kaubamärgi omanikust autotootjal õigus keelata kolmandal isikul selle kaubamärgi tähise kasutamise auto varuosadel**.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-118/22: Direktor na Glavna direktsia „Natsionalna politzia“ pri MVR – Sofia (eelotsus – isikuandmete säilitamine)

Euroopa Kohtu otsus (suurkoda), 30. jaanuaril 2024

NG kohta tehti politseiregistrisse kanne uurimismenetluses, mis käsitles valetunnistuse andmist. Selle uurimismenetluse tulemusena tunnistati NG süüdi ja talle mõisteti üheaastane vangistus, millest ta katseajaga tingimisi vabastati. Pärast karistuse kandmist NG karistus kustus. NG esitas seejärel taotluse kustutada teda puudutav kanne politseiregistrist. Pädev asutus jättis selle taotluse rahuldamata, sest Bulgaaria seadus ei näinud ette kande kustutamist karistuse kustumise korral.

Bulgaaria kohus soovis teada, kas direktiiviga 2016/680 (füüsiliste isikute kaitse seoses isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil) on kooskõlas liikmesriigi õigusnormid, mis annavad pädevatele asutustele peaaegu piiramatut õigust töödelda tahtlikus kuriteos süüdi mõistetud isikute andmeid ja võtavad andmesubjektilt õiguse nõuda enda isikuandmete töötlemise piiramist või kustutamist karistuse kustumise korral.

Euroopa Kohus tuletas meelde, et direktiiv 2016/680 paneb liikmesriikidele kohustuse näha ette asjakohased tähtajad isikuandmete kustutamiseks või selliste andmete säilitamise vajaduse korrapäraseks läbivaatamiseks. Euroopa Kohus selgitas, et süüdi mõistetud isikute andmete säilitamine politseiregistris võib osutada vajalikuks isegi pärast seda, kui süüdimõistmine on karistusregistrist kustutatud. Seega võib selline säilitamine aidata kaasa üldist huvi pakkuvale eesmärgile. Siiski ei esine kõigi süüdi mõistetud isikute puhul ühesugune oht, et nad on seotud muude süütegudega, mis õigustaks nende kohta käivate andmete, sealhulgas biomeetriliste ja geneetiliste andmete säilitamise ühetaolist kestust. Selline säilitamine ei ole Euroopa Kohtu hinnangul kooskõlas võimalikult väheste andmete kogumise põhimõttega.

Euroopa Kohus lisas, et biomeetriliste ja geneetiliste andmete säilitamise tähtaega saab pidada asjakohaseks ainult siis, kui konkreetsed asjaolud muudavad niisuguse säilitamiskestuse vajalikuks. Sellest tulenevalt jõudis Euroopa Kohus järeldusele, et **direktiiviga 2016/680 ei ole kooskõlas liikmesriigi õigusnormid, mis näevad ette isikute andmete, sealhulgas biomeetriliste ja geneetiliste andmete säilitamise ka karistuse kustumise korral, ilma et vastutaval töötlejal oleks kohustust andmete säilitamise vajadust korrapäraselt läbi vaadata ega tunnustataks andmesubjekti õigust nende andmete kustutamisele, kui nende säilitamine ei ole enam vajalik.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-560/20: Landeshauptmann von Wien (eelotsus – perekonna taasühinemine pagulasest alaealisega)

Euroopa Kohtu otsus (suurkoda), 30. jaanuaril 2024

RI saabus saatjata alaealisena Austriasse ning esitas seal rahvusvahelise kaitse taotluse. Talle anti Austrias pagulasseisund. RI vanemad ning tema täisealine õde esitasid kolm kuud ja üks päev pärast selle otsuse teatavakstegemist taotlused, et saada luba Austriasse siseneda ja elada seal koos RIga perekonna taasühinemise eesmärgil. Nende taotluste esitamise ajal oli RI veel alaealine. Need taotlused jäeti siiski rahuldamata, põhjendades seda asjaoluga, et perekonna taasühinemise menetluse ajal oli RI saanud täisealiseks. Samuti toodi puudusena esile, et taotlused ei olnud esitatud kolme kuu jooksul alates RI pagulasseisundi tunnustamisest.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovis esiteks teada, kas direktiiv 2003/86 (perekonna taasühinemise õiguse kohta) kohustab saatjata alaealise pagulase vanemaid esitama temaga taasühinemiseks riiki sisenemise ja seal elamise taotluse kolme kuu jooksul pärast asjaomase alaealise pagulaseks tunnustamist, kui see pagulane saab täisealiseks perekonna taasühinemise menetluse ajal. Teiseks soovis Austria kohus teada, kas direktiiv 2003/86 nõuab elamisloa andmist saatjata alaealise pagulase täisealisele õele, kes on kolmanda riigi kodanik ja sõltub raske haiguse tõttu täielikult ja püsivalt oma vanemate abist. Kolmandaks soovis Austria kohus selgitust, kas saatjata alaealise pagulase taasühinemiseks oma vanematega peab saatjata alaealisel pagulasel või tema vanematel olema majutus, haiguskindlustus ning stabiilne, korrapärane ja piisav sissetulek.

Euroopa Kohus tuletas meelde, et direktiivis 2003/86 kehtestatakse pagulastele perekonna taasühinemise õiguse kasutamiseks soodsamad tingimused, sest nad olid sunnitud oma riigist põgenema. Kui pagulane on saanud täisealiseks juba varjupaigamenetluse ajal ja seega enne perekonna taasühinemise taotluse esitamist, siis tuleb perekonna taasühinemise taotlus üldjuhul esitada kolme kuu jooksul pärast asjaomase alaealise pagulaseks tunnistamist. **Põhikohtuasjas ei olnud pagulase vanemad siiski kohustatud esitama taotlust kolme kuu jooksul, sest pagulane oli nende taotluste esitamise ajal veel alaealine.**

Seejärel selgitas Euroopa Kohus, et põhikohtuasja asjaolude kohaselt ei ole RI vanematel võimalik asuda Austriasse poja juurde elama ilma tütar kaasa võtmata. Põhikohtuasja erandlikke asjaolusid arvestades **peab seetõttu tunnustama ka RI õe õigust Austriasse siseneda ja seal elada.** Kuna direktiivi eesmärk on tagada alaealistele pagulastele nende erilise haavatavuse tõttu suurem kaitse, **siis ei või liikmesriik perekonna taasühinemise menetluses nõuda, et saatjata alaealisel pagulasel või tema vanematel oleks majutus, haiguskindlustus ning stabiilne, korrapärane ja piisav sissetulek.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

Tegemist on mitteametliku kokkuvõttega EL õiguse büroo valitud kohtulahenditest. EL Kohtu otsuste ja kohtujuristi ettepanekute terviktekstidega saab tutvuda EL Kohtu koduleheküljel või EUR-Lex andmebaasis (viited lisatud).